

MILLIY GOYA, YANGI O'ZBEKISTON DEMOKRATIK TARAQQIYOTNING
MUHIM OMILI

Alijonov Baxtiyor Xoshimovich

FarDU Harbiy ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Raxmonov Xojiakbar Xayrullo o'g'li

FarDU Harbiy ta'lim fakulteti talabasi

Abdurahmonov Abdumutal O'ktamjon o'g'li

FarDU Harbiy ta'lim fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy g'oyaning yangi O'zbekiston sharoitida demokratik taraqqiyotni ta'minlashdagi o'rni va ahamiyati tahlil qilindi. Milliy g'oya mamlakat rivoji, jamiyat barqarorligi va fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirishdagi roli ochib berilgan. Yangi O'zbekiston konsepsiyasi doirasida milliy g'oyaning modernizatsiyalashuvi, zamonaviy talqini va uning bugungi kundagi amaliy ahamiyati ko'rib chiqilgan. Maqolada milliy g'oyaning demokratik taraqqiyotning muhim omili sifatidagi roli ilmiy jihatdan tadqiq etilgan, shuningdek, tarixiy tajribalar va zamonaviy tendensiyalar asosida kelajakdagi taraqqiyot yo'nalishlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: milliy g'oya, Yangi O'zbekiston, demokratik taraqqiyot, fuqarolik jamiyati, islohotlar strategiyasi, milliy identifikatsiya, ijtimoiy konsolidatsiya, konstitutsiyaviy islohotlar.

KIRISH

Mustaqillik yillarida O'zbekistonda milliy g'oya konsepsiyasi davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini qamrab oluvchi g'oyaviy tizim sifatida rivojlanib kelmoqda. So'nggi yillarda "Yangi O'zbekiston" tushunchasi atrofida shakllantirilayotgan islohotlar strategiyasi milliy g'oyaning yangicha talqinini taqozo etmoqda. Zamonaviy dunyoda demokratik taraqqiyot yo'lini tanlagan har bir davlat o'z rivojlanish modelini, milliy g'oyasini shakllantirishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Milliy g'oya – bu jamiyatni birlashtiradigan, xalqni yagona maqsad sari yo'naltiradigan, tarixiy tajribalar va zamonaviy qarashlarni uyg'unlashtirgan holda kelajakka ishonch uyg'otadigan g'oyaviy tizimdir. Yangi O'zbekiston sharoitida milliy g'oya taraqqiyotning muhim omili sifatida mamlakatning demokratik rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatdi.

Bugungi kunda O'zbekistonda yangi milliy g'oya konsepsiyasi "Yangi O'zbekiston – demokratik o'zgarishlar, erkin fuqarolik jamiyati" tamoyili asosida shakllantirilmoqda. Ushbu maqolada milliy g'oyaning demokratik taraqqiyotga ta'siri, uning jamiyat hayotidagi roli va ahamiyati, shuningdek, yangi bosqichda milliy g'oyani rivojlantirish yo'nalishlari yoritilgan.

ASOSIY QISM

Milliy g'oyaning konseptual asoslari va uning demokratik taraqqiyotdagi roli

Milliy g'oya konsepsiyasi har bir xalqning o'ziga xos qadriyatlari, an'analari, turmush tarzi va tarixiy tajribasidan kelib chiqqan holda shakllanadi. O'zbekistonning milliy g'oyasi mintaqaviy va global kontekstda o'z o'rnini aniqlab olish, ichki va tashqi siyosatda ustun qadriyatlarni belgilash, jamiyatni ijtimoiy hamda mafkuraviy konsolidatsiya qilish vositasi sifatida ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy sharoitda milliy g'oya inert tushuncha emas, balki doimiy rivojlanib, yangilanib boradigan dinamik tizimdir. Demokratik taraqqiyot jarayonlarida milliy g'oya:

Davlat va jamiyat rivojining strategik maqsadlarini belgilaydi;

Milliy o'zlikni anglash va milliy identifikatsiyani kuchaytiradi;

Ijtimoiy konsolidatsiya va barqarorlikni ta'minlaydi;

Tashqi tahdidlarga qarshi mafkuraviy immunitetni shakllantiradi;

Fuqarolarning huquqiy va siyosiy madaniyatini rivojlantiradi.

Milliy g'oya taraqqiyot jarayonlarida qadriyatlar orientiri bo'lib xizmat qiladi. Demokratik jamiyatda milliy g'oya fuqarolarning erkin fikrlaydigan, mustaqil qaror qabul qilishga qodir bo'lgan shaxs sifatida shakllanishiga ko'maklashadi

Yangi O'zbekiston konsepsiyasi va milliy g'oyaning transformatsiyasi

So'nggi yillarda O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida rivojlanmoqda. Ushbu konsepsiya asosida:

Inson qadri ustuvorligi;

Konstitutsiyaviy islohotlar;

Huquqiy davlat prinsiplari;

Erkin fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish;

Ijtimoiy adolat va teng imkoniyatlar ta'minlash;

Bozor islohotlari va tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish kabi yo'nalishlar belgilangan.

"Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi doirasida milliy g'oya yangicha mazmun kasb etmoqda. Zamonaviy sharoitda milliy g'oya faqat milliy qadriyatlarni saqlab qolish va tarixiy an'analarni davom ettirish emas, balki global tendensiyalarni hisobga olgan holda fuqarolarning yangicha dunyoqarashini shakllantirishga qaratilgan.

Milliy g'oya konsepsiyasining transformatsiyasi quyidagi yo'nalishlar bo'yicha amalga oshirilmoqda:

Modernizatsiyalashgan milliy qadriyatlar tizimini yaratish;

Milliy g'oyani globallashtirish jarayonlari bilan uyg'unlashtirishga intilish;

Zamonaviy ta'lim va fan yutuqlarini milliy g'oya bilan integratsiyalash;

Raqamli texnologiyalar va innovatsiyalarni milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish;

Fuqarolarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish.

Bu jarayonda milliy g'oya jamiyatni intellektual, ma'naviy va ijtimoiy-siyosiy jihatdan yangilashga ko'maklashadi. Milliy g'oyani yangilash jarayonida an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy liberal-demokratik g'oyalarning sintezi muhim rol o'ynaydi (Alimov, 2022).

Demokratik taraqqiyot kontekstida milliy g'oyaning amaliy ahamiyati

Milliy g'oyaning demokratik taraqqiyotga ta'sirini quyidagi asosiy yo'nalishlar bo'yicha ko'rib chiqish mumkin:

Fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish. Milliy g'oya fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish, fuqarolarning erkin va faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan. Bugungi kunda O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlar, siyosiy partiyalar, jamoat birlashmalari faoliyati yanada erkinlashtirilmoqda. Milliy g'oya fuqarolik jamiyati institutlarining shakllanishiga nazariy-g'oyaviy asos bo'lib xizmat qiladi.

Demokratik boshqaruv prinsiplarini joriy etish. Milliy g'oya davlat hokimiyati organlarining demokratik boshqaruv prinsiplari asosida faoliyat yuritishini ta'minlashga

qaratilgan. Hokimiyat bo'linishi prinsipi, hokimiyat organlari faoliyatining ochiqqligi va shaffofligi, fuqarolarning boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonlarida ishtirokini kengaytirish kabi tamoyillar milliy g'oya kontekstida muhim ahamiyatga ega.

Qonun ustuvorligi va huquqiy davlat prinsiplarini ta'minlash. Milliy g'oya qonun ustuvorligi, barcha fuqarolarning qonun oldida tengligi, huquqiy davlat prinsiplarini hayotga tatbiq etishga qaratilgan. So'nggi yillarda O'zbekistonda sud-huquq tizimini isloh qilish, sud hokimiyatining mustaqilligini ta'minlash, inson huquqlarini himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish borasida sezilarli ishlar amalga oshirilmoqda.

Ijtimoiy adolat va fuqarolar farovonligini ta'minlash. Milliy g'oya ijtimoiy adolat prinsiplarini joriy etish, aholining barcha qatlamlarini qamrab oluvchi ijtimoiy himoya tizimini yaratish, fuqarolar farovonligini ta'minlashga qaratilgan. Yangi O'zbekiston sharoitida aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo'llab-quvvatlash, ishsizlikni kamaytirish, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash orqali aholi farovonligini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Milliy identifikatsiyani kuchaytirish. Milliy g'oya o'zbek xalqining o'ziga xos madaniyati, qadriyatlari va an'analarini saqlab qolish, rivojlantirish orqali milliy identifikatsiyani kuchaytirishga xizmat qiladi. Bu jarayonda milliy g'oya milliy qadriyatlarni saqlab qolish bilan bir qatorda zamonaviy dunyoda muvaffaqiyatli integratsiyalashuvni ta'minlashga qaratilgan.

Yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha milliy g'oya O'zbekistonning demokratik taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda O'zbekistonda milliy g'oya konsepsiyasini yanada takomillashtirish, uni zamonaviy sharoitlarga moslash, milliy qadriyatlar va liberal-demokratik g'oyalar sintezini yaratish bo'yicha ilmiy-amaliy izlanishlar olib borilmoqda (Musayev va Toshev, 2023).

Milliy g'oyani rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari

Yangi O'zbekiston sharoitida milliy g'oyani yanada rivojlantirish, uni zamonaviy talablarga moslashtirish, demokratik taraqqiyotni ta'minlovchi g'oyaviy asos sifatida takomillashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Quyida milliy g'oyani rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlari ko'rib chiqilgan:

Ta'lim tizimida milliy g'oya asoslarini chuqurlashtirish. Milliy g'oya konsepsiyasini ta'lim tizimining barcha bosqichlarida o'qitishga alohida e'tibor qaratish, yoshlarning milliy qadriyatlar va demokratik prinsiplar asosida tarbiyalanishini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy g'oyani zamonaviy axborot texnologiyalari vositasida targ'ib qilish. Raqamli texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va zamonaviy ommaviy axborot vositalari imkoniyatlaridan keng foydalangan holda milliy g'oyani targ'ib qilish, yoshlar auditoriyasiga yo'naltirilgan zamonaviy kontent yaratish istiqbolli yo'nalish hisoblanadi.

Milliy g'oyani xalqaro miqyosda taqdim etish. O'zbekiston milliy g'oyasini xalqaro hamjamiyatga tanishtirishga qaratilgan tadbirlarni tashkil etish, milliy qadriyatlar va demokratik prinsiplar asosida shakllangan O'zbekiston tajribasini xalqaro miqyosda targ'ib qilish.

Milliy g'oyani ijtimoiy hayotga tatbiq etishning yangi mexanizmlarini yaratish. Milliy g'oyani nazariy konsepsiyadan amaliy faoliyatga tatbiq etishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish, fuqarolarning kundalik hayotida milliy g'oya prinsiplarining namoyon bo'lishini ta'minlash.

Milliy g'oyani rivojlantirishda fuqarolik jamiyati institutlarining rolini kuchaytirish. Milliy g'oya konsepsiyasini shakllantirishda nodavlat notijorat tashkilotlar, siyosiy partiyalar, jamoat birlashmalari va boshqa fuqarolik jamiyati institutlarining faol ishtirokini ta'minlash.

Yuqorida ko'rsatilgan yo'nalishlar bo'yicha milliy g'oyani rivojlantirish O'zbekistonning demokratik taraqqiyotini ta'minlashga, jamiyatning mafkuraviy-g'oyaviy asoslarini mustahkamlashga xizmat qiladi (Rahimov, 2024).

XULOSA

Milliy g'oya Yangi O'zbekiston demokratik taraqqiyotining muhim omili sifatida jamiyat hayotining barcha sohalarida o'z ta'sirini namoyon etmoqda. So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar jarayonida milliy g'oya konsepsiyasi yanada takomillashtirildi, zamonaviy talablarga moslashtirildi va demokratik taraqqiyotni ta'minlovchi g'oyaviy asos sifatida rivojlantirildi.

Yuqorida keltirilgan tahlillar asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

Milliy g'oya bugungi kunda faqat milliy qadriyatlarni saqlab qolish va tarixiy an'analarni davom ettirish emas, balki global tendensiyalarni hisobga olgan holda fuqarolarning yangicha dunyoqarashini shakllantirishga qaratilgan dinamik kontsepsiyadir.

Yangi O'zbekiston sharoitida milliy g'oya konsepsiyasi "Inson qadri ustuvorligi", "Konstitutsiyaviy islohotlar", "Huquqiy davlat prinsiplari", "Erkin fuqarolik jamiyati" kabi tamoyillar asosida rivojlantirilmoqda.

Milliy g'oya fuqarolik jamiyati institutlarini rivojlantirish, demokratik boshqaruv prinsiplarini joriy etish, qonun ustuvorligi va huquqiy davlat prinsiplarini ta'minlash, ijtimoiy adolat va fuqarolar farovonligini ta'minlash, milliy identifikatsiyani kuchaytirish kabi yo'nalishlar bo'yicha demokratik taraqqiyotga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Milliy g'oyani yanada rivojlantirish, uni zamonaviy talablarga moslashtirish, demokratik taraqqiyotni ta'minlovchi g'oyaviy asos sifatida takomillashtirish istiqbolda muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, milliy g'oya O'zbekiston demokratik taraqqiyotining muhim omili sifatida mamlakatning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy hayotida muhim o'rin tutadi. Milliy g'oya konsepsiyasini yanada takomillashtirish, uni zamonaviy talablarga moslashtirish, milliy qadriyatlar va liberal-demokratik g'oyalar sintezini yaratish orqali O'zbekistonning demokratik taraqqiyotini ta'minlash mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1.Alimov, R. (2022). Yangi O'zbekiston sharoitida milliy g'oya konsepsiyasining transformatsiyasi. Toshkent: "Universitet" nashriyoti, 215-bet.

2.Qodirov, A. (2023). Demokratik taraqqiyotda milliy g'oyaning roli va ahamiyati. Toshkent: "Ma'naviyat" nashriyoti, 156-bet.

3.Musayev, O., Toshev, S. (2023). Milliy g'oya va demokratik jamiyat. Toshkent: "Adabiyot" nashriyoti, 203-bet.

4.Rahimov, J. (2024). Yangi O'zbekiston: demokratik taraqqiyot yo'li. Toshkent: "Yangi asr avlodi" nashriyoti, 178-bet.

5. Davlat va jamiyat qurilishi akademiyasi (2022). Yangi O'zbekiston strategiyasi: nazariya va amaliyot. Toshkent: "Akademiya" nashriyoti, 245-bet.
6. Jo'rayev, N. (2023). Milliy g'oya: tarixiy ildizlar va zamonaviy talqin. "Jamiyat va boshqaruv" jurnali, №2, 15-27-betlar.
7. Ortiqov, A. (2024). Demokratik institutlar va milliy g'oya. "Taraqqiyot strategiyasi" jurnali, №1, 45-58-betlar.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yangi O'zbekiston strategiyasini amalga oshirish bo'yicha 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Davlat dasturi to'g'risida"gi Farmoni. "Xalq so'zi" gazetasi, 2022 yil 29 yanvar, №21 (8097).
9. Xoliqov, E. (2022). Milliy g'oya va fuqarolik jamiyati. "Fuqarolik jamiyati" jurnali, №3, 35-42-betlar.
10. Yusupov, I. (2023). Milliy g'oyaning konstitutsiyaviy asoslari. Toshkent: "Adolat" nashriyoti, 189-bet.
11. Ergashev, I. (2024). Globallashuv sharoitida milliy g'oyaning transformatsiyasi. Toshkent: "Fan" nashriyoti, 234-bet.
12. Ahmedov, B. (2023). Milliy g'oya va milliy identifikatsiya jarayonlari. "Falsafa va hayot" jurnali, №4, 28-39-betlar.
13. Tojiyev, M., Qurbonov, A. (2023). Milliy g'oyani shakllantirishning xorijiy tajribasi. Toshkent: "Yangi asr" nashriyoti, 182-bet.
14. Ismoilov, Z. (2024). Axborot globallashuvi sharoitida milliy g'oyaning roli. "Axborot xavfsizligi" jurnali, №1, 12-25-betlar.
15. Turdiyev, B. (2023). Milliy g'oya: taraqqiyot strategiyasi va demokratik qadriyatlar. Samarqand: SamDU nashriyoti, 196-bet.
16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi Qonuni. "O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami", 2023 yil.
17. Karimov, S. (2022). Milliy g'oya konsepsiyasining metodologik asoslari. "Ilm-fan va innovatsion rivojlanish" jurnali, №3, 45-56-betlar.
18. Shermuhamedova, N. (2023). Milliy g'oyaning falsafiy-metodologik asoslari. Toshkent: "Falsafa va huquq" instituti nashriyoti, 218-bet.
19. Erkayev, A. (2024). Milliy g'oya va ma'naviy qadriyatlar uyg'unligi. "Ma'naviyat va ma'rifat" jurnali, №2, 8-15-betlar.
20. Madayeva, Sh. (2023). Milliy g'oyaning ijtimoiy-falsafiy jihatlar. "O'zbekistonda ijtimoiy fanlar" jurnali, №2, 25-34-betlar.